

ІННОВАТИВНО-ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ:
ГЕНЕЗИС ПОНЯТТЯ, ОЗНАКИ ТА ВЛАСТИВОСТІ

Гирба Н. – аспірант
УДФС України

Косован А.В. – аспірант
Національного наукового центру “Інститут аграрної економіки”

Костюк Т.О. – аспірант
НУБІП України

У 80-х років ХХ століття було створено спеціальну науку – інноватику, яка вивчає структуру, зміст, процеси, суть інновацій (включаючи інноваційну діяльність, потенціал, інфраструктуру та ін.), закономірності розвитку інноваційних процесів, етапи інноваційного циклу тощо.

Одним із перших, хто звернув увагу на доцільність дослідження інновативно-інноваційного потенціалу сільськогосподарських підприємств був А. Акимов, який зазначає [1], що інноватика вказує новий напрям наукової діяльності, результати якого у кінцевому підсумку направлені на підвищення глобальної конкурентоспроможності країни й рівня загального добробуту її населення, що вимагає для свого розвитку розв’язання ряду фундаментальних наукових проблем.

У сучасній інтерпретації В.Залізка [2] термін «інновативність» (так само як інновація) походить від латинського слова *innovatio*, що дослівно означає оновлення або зміна. Під інновативністю в педагогіці прийнято розуміти емоційно-оцінне ставлення до нововведень чи характеристику у відмінності у сприйнятті суб’єктів навчання чи виробничої діяльності до інновацій, нових ідей тощо.

Враховуючи, що інновативність вказує на вміння креативно мислити, покращувати методи роботи, характеризувати середовище за сукупністю зовнішніх та внутрішніх факторів і матеріальних ресурсів, що можуть вплинути на успішність створення та впровадження інновацій, можна сформулювати таке визначення.

Таким чином, враховуючи вище зазначене та виходячи з визначення інноваційного потенціалу як здатності окремої людини, підприємства чи цілого регіону до: адекватного сприйняття основних інноваційних ідей; встановлення економічної доцільності використання інновації; уміння ефективно і швидко навчатись використовувати нововведення відповідно до міжнародних стандартів якості; генерації наукових ідей; оцінки можливих ризиків під час впровадження конкретної інновації; особистісно-орієнтованого засвоєння

науково-технічних досягнень та поєднання внутрішніх і зовнішніх особливостей кожної людини-індивіда із загальними особливостями ментальності відповідної поселенської мережі та країни.

Крім того С. Ілляшенко [3] виділяє дві окремі групи, які базуються на:

1) здатності до сприйняття ідей інновацій, можливість і економічна доцільність виробити і просувати інновації на ринку;

2) наявності ресурсів, необхідних для генерації інновацій, втілення їх у конкретні конкурентоспроможні товари, технології, організаційні чи управлінські рішення.

Наслідуючи його ідеї об’єднаємо ці групи в одну, що дозволяє вводити в розгляд поняття «*інновативно-інноваційного потенціалу*», яке чітко характеризує можливості та доцільність вирощування в межах сільських територій нових сільськогосподарських продуктів, введення нових методів виробництва, створення ринків збуту, освоєння нових джерел доходів сільських жителів, реорганізації структури місцевого управління і т.д.

Такий підхід значно розширюватиме можливості науковців у дослідженні та прогнозуванні економічних процесів в окремих галузях, регіонах та в країні в цілому і зокрема в сільських територіях.

У сучасних умовах розвиток високотехнологічних галузей народного господарства України є дуже перспективним та економічно вигідним, але разом з тим останні світові спостереження свідчать, що значній кількості населення земної кулі загрожує голод. У зв’язку з цим враховуючи, що в межах сільських територій України зосереджено близько третини світових запасів елітного чорнозему, саме вибір інновативно-інноваційного шляху соціально-економічного розвитку сільськогосподарських підприємств України набуває надзвичайної актуальності і може покращити рівень продовольчої, екологічної, економічної і як результат – національної безпеки України. Поєднання благодатних природо-кліматичних умов із сучасними інноваційними розробками дасть змогу розглядати сільські

території не як дотаційний сегмент національної економіки, а як такий, що стане її локомотивом. Для втілення таких міркувань у реальність потрібно впорядкувати відповідний категорійний апарат, оскільки він містить значну кількість понять, які на сьогодні не мають єдиного визнаного наукового підходу, що враховував би специфіку українських сільських територій.

Висновки та пропозиції. З огляду на визначення інновативно-інноваційного потенціалу можна виділити такі характерні властивості як відкритість, неперервність, трансцендентність, системність та багатфункціональність, множинність та адитивність, що дозволяють підкреслити

наявність значної кількості компонент (субпотенціалів), які здатні накопичуватися і використовувати синергетичний ефект для зміцнення сільськогосподарських підприємств в умовах глобальної економіки.

Таким чином, враховуючи, що в Україні проживає в сільській місцевості майже 14 млн осіб, які зайняті у сільському господарстві, що підтверджує актуальність подальших досліджень у контексті реалізації соціального, природного, аграрного, матеріального, технологічного і головне кадрового субпотенціалів з метою уникнення сценарію деградації сільських територій України.

Література

1. Акимов А. А. Системологические основы инноватики / А. А. Акимов, Г. С. Гамидов, В. Г. Колосов. – СПб.: Политехника, 2002 – 596 с.
2. Залізко В. Д. Сутність інноваційного розвитку економіки сільських територій / В. Д. Залізко, В. І. Мартиненков // Економіка АПК. – 2016. – № 4. – С. 66–74.
3. Проблеми управління інноваційним розвитком підприємств у транзитивній економіці: монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. С. М. Ілляшенка. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2005. – 582, [177] с.

УДК 372.881.111.1:373.5.03

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТІСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Добіжа Н.В. – к. пед. н.; Бажура А.В. – викладач
Вінницький коледж економіки та підприємництва ТНЕУ

Дисципліни гуманітарного циклу сприяють злиттю культури, науки і природи, що, в свою чергу, допомагає студентам засвоїти систему базових загальнолюдських (духовно-моральних, історичних та культурно-гуманітарних) пріоритетів і цінностей, зокрема любов як принцип буття, сенс здорового способу життя людини, її місце та ціль у житті, саморозвиток і самовдосконалення, почуття обов'язку, свобода творчості. Усвідомлення загальнолюдських цінностей забезпечує мотивацію діяльності, поведінки, орієнтацію в суспільстві, формує прагнення до досягнення певних цілей відповідно до суспільних норм й навіть сприяє саморегуляції емоційних стресових переживань особистості [1, с. 32-33].

Зміст дисциплін гуманітарного циклу являє собою сукупність теорій, положень, норм, знань із таких галузей суспільства, що безпосередньо стосуються духовного і соціального життя людини й людських спільнот, створюють умови для всебічного, гармонійного розкриття фізичного, духовного та творчого потенціалу особистості, а саме: освіта, виховання, наука, культура, релігія, свободи, права і обов'язки людини, інформаційний простір, охорона здоров'я, соціальне

забезпечення, праця, безпека життєдіяльності, фізкультура, дозвілля тощо [1, с. 12]. Важливою умовою реалізації зазначених положень є забезпечення реалізації особистісного потенціалу студентів у процесі викладання гуманітарних дисциплін

У сучасних психологічних словниках і підручниках поняття особистісного потенціалу вживається найчастіше у зв'язку з поняттям «ресурс» (іноді - «капітал»), при цьому маються на увазі інтелектуальні, особистісні, моральні, духовні та інші ресурси. Слово «потенціал» зустрічається також в словосполученнях: «духовний потенціал», «творчий потенціал», «інтелектуальний потенціал», «самоактуалізаційний потенціал», «професійний потенціал», «розвиваючий потенціал» та інші [2, с. 4-5].

Аналіз досліджень сучасних українських науковців таких, як С. Максименко, М. Каган, В. Моляко, Г. Утюж, дозволяє виділити надзвичайно широке різноманіття підходів до осмислення поняття «особистісний потенціал». Учені визначають цей феномен як властивість, що характеризує міру можливостей особистості здійснювати діяльність, а також характеризують основні види особистісного потенціалу: